СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 187. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 13-го серпня, 1937. VOL. XLV. No. 187. Jersey City, N. J., Friday, August 13, 1937. THREE CENTS

КОНГРЕС ЗНОВУ ЗДЕРЖУЄ РЕФОРМИ

ВАШИНГТОН.—Не зважаючи на те, що по поваленні судової реформи, пропонованої президентом Рузвелтом, члени демократичної більшости в конгресі запевняли голосно про привернення давньої одностійности Демократичної Партії, якраз поважне число конгресменів і сенаторів з цієї партії не допустило до ухвалення дальших реформ, пропонованих президентом.

Одноцільний бльок сенаторів з півдня на спілку з відомими з назадництва сенаторами з півночі заблькував ухвалення протилинчового законопроєкту Вагнера й Вен Нойса, а тимчасом у палаті послів ворожі президентові конгресмени здержують поступ щодо законопроєкту про робітничу заплату й години праці.

Опозиція притому покористовується браком часу. Коли прихильники уряду зажадали продовження сесії, більшість сенату внесок відкинула, і сесію певно закінчать 21-го серпня, без огляду на те, чи до цього часу ухвалять потрібні закони, чи ні.

УРЯД ПОЯСНЯЄ СПРАВУ ЗИЧЕННЯ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — З огляду на протести аргентинського й чілійського уряду проти пляну уряду Злучених Держав зичити воєнні кораблі, американський департамент стейту подав ближче виєснення цієї справи. Уряд каже у виясненні, що свого часу уряд Злучених Держав заявив державам Америки готовість позичити їм свої кораблі. Цю пропозицію Злучені Держави зробили всім американським державам, а не самій Бразилії. Пропозиція відноситься до кораблів типу торпедовців, і то такого старого типу, що їх можна вживати лише в мирні часі для науки моряків. Крім цього американський уряд застеріг собі право зажадати звороту позичених кораблів на випадок, як позичаюча держава вступилаб у війну.

ЮНІЯ ПОЧИНАЄ НАНОВО КАМПАНІЮ ЗА ЮНІЗАЦІЮ ФОРДА.

ДІТРОЙТ. — Автомобілева юнія „Юнайтид Автомобіл Воркерс оф Америка" почала роздавати робітникам коло брам фабрики автомобілів Форда брошурки про потребу організування. Агенти Форда не роблять ніяких перешкод, і роздавання відбувається спокійно.

РОБІТНИКИ ВІДКИДАЮТЬ УГОДУ ЮНІЇ.

ПЕРТ АМБОЙ (Ню Джерзі).—Місцеве підприємство „Галперн Неквер Компані" каже, що воно зробило три тижні тому угоду з юнією „Амалгаметид Кловдинг Воркерс оф Америка", філією Комітету Промислової Організації, а робітники підприємства вийшли тепер на страйк за вищу заплату, кажучи, що вони ніколи до юнії не приступали.

ПОВІТРЯНІ ЗБРОЄННЯ АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент воєнної фльоти подав до публичного відома деякі подробиці про нові бомбові літаки, що їх уряд замовив у відділі підприємства Сікорського „Юнайтид Еркрефт Корпорейшен". Каже фльотний департамент, що ці літаки можуть унести більше тягару, ніж якінебудь інші літаки.

5 ОСІБ ЗГИНУЛИ В РУМОВИЩАХ ЗАВАЛЕНОГО ДОМУ.

НЮ ЙОРК. — Підчас сильної громової бурі, що навістила цю околицю в середу пополудня, завалилися в Ню Брайтені, на Стетен Айленді, два доми. Під розвалинами дому згинули 5 осіб, між ними 3-літня Патриція Герлі (Гурлей?), 26-літній Адам Малник, 2-літній Йосиф Будник та 38-літній Йосиф Кораль. 4 інші особи були так тяжко покалічені, що їх треба було відставити до шпиталів.

ГРІМ ЗАВАЛИВ ПАМЯТНИК ЕДИСОНА.

МЕНЛО ПАРК (Ню Джерзі). — Підчас громовиці в середу пополудня грім ударив у 130 стіп високу Пропамятну Вежу Едисона й звалив її до землі. Неначе справжнім чудом грім не загасив світла в маленькім моделі, уставленім під вежею.

І ПІДПРИЄМЦІ СТРАЙКУЮТЬ.

ГЕЙЗЛТОН (Па.). — У цій околиці застрайкували коло 75% газолінових стацій, щоб добитися від нафтових підприємств зниження цін на газоліну настільки, щоб дрібні продавці могли конкурувати з 4 ланцюхами газолінових стацій.

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ ЗЛОЧИНІВ НА ПОЛОВІМ ТЛІ.

НЮ ЙОРК. — З огляду на велике число злочинів на половім тлі Пітер Бренкато, стейтовий судя в Бруклині, засудив 37-літнього Реймона Родрігеса на вязницю від 25 літ до смерти за те, що він знасилував двоє 10-літніх дівчат. Обвинувачений сам признався до вини, а поліція предложила докази, що він був давніше караний за полові злочини.

БОЛГАРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР У НЮ ЙОРКУ.

Болгарський Національний Театр, що обїжджає тепер Злучені Держави й Канаду, та вже мав великий успіх зо своїми виставами в Торонті, Дітройті, Акроні, Шікаґу й Питсбургу, виступить у суботу, 14-го серпня, вечором, у театрі Гекшера під ч. 1230. Пята Евеню (коло 104-тої вулиці) в Ню Йорку. Дасть він драму відомого болгарського письменника Івана Вазова, Гушове (повстанці). В неділю вечором, у тому самому театрі Болгарський Національний Театр дасть драму Р. Стоянова „Майстори" (майстри).

ЩОДЕННИК З 80-МА ПЕРЕДПЛАТНИКАМИ.

В Парижі виходить японський щоденник „Нічіфуцу-Фусія", себто „Французько-японські вісти". Тому, що в Парижі нема японських черенок, і тому що число членів японської кольонії невелике, його відбивають ручно. Щоденник має 80 передплатників, річна передплата сягає 600 франків.

СПОСТОШЕННЯ ТАЄМНИЧОЇ НЕДУГИ В БЕЛЬГІЇ.

Бельгійська преса пише, що в сиротинці в Майн занедужало 13 дітей у віці 2—3 років на недугу, що її годі було пізнати. Дотепер померло вже пятеро дітей. Дікарі старуються вияснити причини цієї недуги. Між населенням велика тревога.

КОРОЛЬ ЦИГАНІВ БУДЕ СКАРЖИТИ.

Король циганів Я. Квек, якого коронація відбулася недавно у Варшаві, вибрав собі правного заступника в особі варшавського адвоката Гофмокль-Островського. Король заповів, що задумує заскаржити деякі пресові органи, які несеріозно поставилися до його особи.

„ПАН ДИРЕКТОР" ПЕРЕД СУДОМ.

Іван Іваницкий з Пасічної під Станиславовом представив свого брата Михайла за директора державних залізниць і обіцяв парубкові Василеві Шлямові посаду при залізниці за 60 зл. місячно. На іспитову таксу, кошти одностроя і „дарунок" для комісії, що мала рішати про посаду, виплатив Шлям „панові директорові" кількасот злотих і дістав навіть від „пана директора" вже й розклад їзди, який оплатив коштом 12 зл. Вкінці надоїло Шлямові далі ждати на посаду і справа посади опинилася перед судом. Окружний суд у Станиславові засудив обох „директорів" по два роки вязниці.

ЖИДИ БУДУТЬ ПОСТИТИ 29. СЕРПНЯ.

Союз рабінів у Польщі звернувся до союзу рабінів у цілім світі з пропозицією проклямувати день жидівського посту у звязку з важкою ситуацією жидів. Рабіни устійнили реченець цього посту й рішили проголосити на день 29. серпня ц. р.

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА

Дня 11-го серпня б. р., помер у 67-мім році життя Дионизій Голод, член від 198 У. Н. Союзу в Порт Джервіс, Н. Й. Покійний родився в селі Луч, повіт Горлиці. Полишив жінку і дві дочки.

Покійний був членом У. Н. Созбу від 1896 року, та делегатом на останній конвенції у Вашингтоні. Інтересувався народніми справами, на які ніколи не жалів своєї лепти, та помагав завсігди доброму ділу.

Похорон відбувся, дня 13-го серпня ц. р. з дому жалоби.

В. Й. П.

БУВШИЙ ГЕРОЙ ЛЕТНИЦТВА ЗААРЕШТОВАНИЙ ЗА ПАЧКУВАННЯ.

Велика лава присяжних суддів у Ню Йорку постановила поставити на суд за пачкування літаками товарів з Канади до Злучених Держав Чарлза А. Левіна, що в 1927-мім році був першим пасажиром на літаку, що летів з Америки до Европи.

РЕДАГУВАВ ЩОДЕННИК З ВЯЗНИЦІ.

По 250 днях вийшов із вязниці відомий французький публіцист та провідник монархістів Шарль Мора, якому публика уладила бурхливу овацію. Його засудили за моральну спонуку до замаху на бувшого премієра Л. Блюма. Шарль Мора редагував із вязниці щоденник „Аксіон Франсез".

„КОХАЙМИ СЕН".

В Рівному на Волині запроводу „свента можа" відправлено у православному соборі богослуження польською мовою. В богослуженні взяло участь 500 осіб. Владу репрезентував полк. Коритовський і віцестароста є Бергі. Богослуження відправив о. Якоролев в асисті духовенства. Один із священиків виголосив проповідь польською мовою про значіння моря, а хор відспівав по польськи „Боже, цось Польскен".

СІТИ Й ЛИНВИ З ЖІНОЧОГО ВОЛОССЯ.

Один англійський подорожник оповідає, що в Австралії жінки є дуже поневолені й доля їх є жалюгідна. Жінки виконують там найтяжчу працю, а чоловіки займаються ловами і воюють з іншими племенами. Жінка не лише не має там ніяких прав, але й не може розпоряджати найбільшою своєю прикрасою — волоссям. Чоловік обтинає своїй жінці волосся, коли лише воно відросте й вироблює з нього шнури та сіти. Операція ця не дуже приємна, бо волосся обтинають гострими каменями.

РАБИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО РЕЖИМУ.

У звязку з закінченням будови каналу Волга—Москва центральний виконний комітет СССР постановив випустити на волю 55,000 вязнів, що працювали при будові цього каналу, за „працю, повну енергії". Це свідчить, яке величезне число людей у Советах позбавлене свободи. Коли при будові одного каналу працювали понад 55,000 вязнів, то якеж у такому разі мусить бути загальне число вязнів у цілому СССР?

100,000 КУРДІВ БОРЯТЬСЯ ПРОТИ ТУРЕЧЧИНИ.

Курдійські емісарі в Сирії обрахували, що у протитурецькому повстанні бере тепер участь коло 100,000 мужчин. Жінки постачають харчі для повстанських відділів і збирають луски з набоїв. В Іраку та в Сирії повстали окремі комітети для підмоги курдам.

Під цю пору з курдами воює 30-тисячна турецька армія — мабуть небавом її скріплять.

1. липня виїхала з Анкари турецька делегація на переговори з вождом повстанців Саідом Різою, та він навіть її не приняв, лише через своїх адютантів переказав, що він не вірить у турецькі обіцянки і припинить воєнні операції щойно тоді, як Туреччина забере свої війська з Курдистану.

СПІЛЬНИК РОГОЗІНСЬКОЇ БУВ ЩЕ Й ЗЛОДІЄМ.

Тепер вийшло на яв, що арештований спільник Рогозінської, Хмелевич, був іще й злодієм та крав ріжні наркотики. Нпр. у лютім ц. р. вломався зі своїми спільниками Серединським і Панасом до аптики м-ра Е. Зусмана і вкрав ріжні наркотики збірної вартости 1,000 зл. Частину крадених річей знайшли підчас ревізії в шевця Сойцера. Справу цього крадіжу недавно розглядав городський суд.

ЩЕ ОДНА ГРОБНИЦЯ ФАРАОНА.

З Каїро повідомляють, що в єгипетській місцевості Саккара, по довгих, понад 20-літніх даремних розшуках, пощастило нарешті археольогові Зелімові Хазанові знайти гробницю небожа фараона V. династії Ті, на імення Демеда. Ця гробниця побудована десь 4,500 років перед Хр. Стіни її вкриті чудовим мальованим ріжних ловецьких сцен, риб, звірят, птахів, квітів, годо. Археольог Хазан, на превелике своє здивування, знайшов мумію Демеда вийняту з саркофагу й положену на підлозі. Треба думати, що це справа злодіїв, що невідомо коли і як побували в гробниці. Знахідка Хазана має велике наукове значіння.

ЧОРНА ТРОЯНДА.

У Гребіц коло Вайсенфельд робітник Бергман займавсь у вільних хвилинах від праці плеканням троянд і виплекав чорну троянду.

ГЕТЬМАНСЬКИЙ РУХ САМ СЕБЕ ЛІКВІДУЄ

ЛЬВІВ. — Львівські українські часописи принесли на своїх сторінках таку заяву: „Рада Присяжних Українського Союзу Хліборобів-Державників подає до відома Громадянства, що на засіданні, відбутому 16 липня ц. р., постановлено У.С.Д.Х. розвязати, тому, що в теперішніх обставинах він не може по совісті виконувати добровільно принятих на себе обовязків супроти рідної Української Землі, супроти Української Нації й Української Держави". Підписані: Голова Ради Присяжних: И. Мельник; члени Ради Присяжних: Ол. Скоропис-Йолтуховський, Л. Сідлецький, Монтрезор, Евген Томашівський.

ЧЕРГОВА РІЗНЯ В СОВЄТАХ.

МОСКВА. — Совєтська влада знов розстріляла 72 особи в Іркутську, на Сибірі. Серед розстріляних знаходяться чоловіки, жінки і діти. Як подає кореспондент „Ню Йорк Таймсу", імена їх є російського, українського і жидівського походження, а не місцевого — татарського, чи монгольського. Влада закидала їм шпигунство в користь Японії та саботаж на залізничій лінії, внаслідок чого повстала на транссибірській залізничій лінії велика катастрофа. Совєтський часопис на Далекому Сході, „Звізда Пацифіку" в Хабаровську, повідомляє, що внаслідок великого числа „шпигунів і ворогів народу" в деревному промислі, продукція тартаків залишилася далеко позаді. Переводять арешти.

ПРОМИСЛОВІСТЬ ЗАЛЯГАЄ.

МОСКВА. — Комісар легкої індустрії дістав прилюдну нагану за те, що його департамент не виконує наложених на нього плянів. Арештовано директора ленінградської фабрики панчіх та усунено директорку і двох помічників шовкової індустрії. Наскільки московська індустрія полишається позаді, показують такі цифри, подані совєтськими властями: фабрики виробили менше, ніж було в пляні: 26 мільйонів панчіх, 4 мільйони вісімсот тисяч пар черевиків, 7 мільйонів пар спідного убрання, 32 мільйони триста тисяч убрань, 285 мільйонів ярдів полотна і 76 мільйонів ліктів ниток. Як причину цього заряд фабрик подає „саботаж, шпигунів і ворогів народу".

ЯПОНЦІ ПОСТУПАЮТЬ ПЕРЕМОЖНО ВПЕРЕД.

ШАНГАЙ. — Японські війська далі поступають вперед. Занявши Піпінг, вони в першій мірі очистили місто з ворожих собі елементів. Вони арештували багатьох політичних діячів, журналістів і письменників. Говорять, що старинне китайське місто Нанков японці запалили. Біля Шанґаю японці скупчили 32 воєнні кораблі. Мешканці побоюються, що небавом японці зачнуть бомбардувати місто. В околицях Кантону появилася страшна пошесть азійської холєри. Впродовж одного дня занотовано 59 смертних випадків.

ПОВСТАННЯ КУРДІВ.

ДЕІР ЕЗЗОР (Сирія). — Курди, розділені між Туреччину і Сирію, що знаходиться під французьким мандатом, розпочали повстання проти сирійсько-французької влади. На місце повстання французький штаб вислав літаки і моторизовані відділи піхоти, які бомбардують курдські села й укріплення.

ПАЦИФІЗМ МУСОЛІНІ.

КАТАНІЯ (Сицилія). — Мусоліні виголосив промову, в якій сказав, що Італія мусить бути сильна мілітарно, бо це одинока запорука проти неволі. Він між іншим сказав: „Історія показує, що коли якийсь нарід не хоче носити своєї власної зброї, то його скоро змусять носити зброю чужу".

ЛІТВІНОВ „НА ВАКАЦІЯХ".

МОСКВА. — Совєтський комісар закордонних справ, Максим Літвінов, про якого ходили вже віддавна чутки, що він стоїть на черзі перед арештом, виїхав тепер на вакації. Він, кажуть, удався до Відня, щоб там піддатись лікуванню. Одначе офіційна большевицька агенція не подає його місця побуту. Його працю перебрав бувший амбасадор у Парижі, Патьомкін.

У НІМЕЧЧИНІ БРАК РУК ДО ПРАЦІ.

БЕРЛІН. — Німеччина є покищо одиноким краєм, який по всесвітній економічній депресії зліквідував цілковито своє безробіття, і то так, що тепер навіть відчуває брак робітників. Супроти цього дозволено тепер у Німеччині в часі жнив спроваджувати робітників з чужих країв. До приходу Гітлера Німеччина мала поверх шість мільонів безробітних.

"SVOBODA"-(LIBERTY)
FOUNDED 1893
A Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РОЗГНИВАЮЧА ПАРТІЯ

У московських большевицьких ґазетах іде нова ударна кампанія. Цим разом нібито за приєднування до комуністичної партії нових членів. Комуністичні ґазети трублять на мобілізацію нових кадр цієї партії. Мовляв, партія не росте. Нових членів здавна не приймають. А це небезпечно. Треба свіжої крови.

Це все виглядає на досить невинну й зовсім зрозумілу печаливість партії за свою будучність. Адже всяка інституція, що не хоче згинути, мусить знайти собі свіжу кров, нових, молодих членів, що мають заступати старих, що скоро вимирають.

Одначе, приглянувшися ближче цій кампанії, побачимо, що це зовсім не така собі звичайна кампанія, але своєрідна, ориґінальна. Передівсім, звідки взявся „недобір" у рядах партії? Показується, що старих членів у партії убуває не через звичайну, природню, смертність, але через усування, вязнення, висилку на заслання, ба навіть розстріли їх урядом, себто властиво начальним зарядом партії. За що саме роблено це все зо старими членами партії, про це йде загальна суперечка: партія робить цим членам поважні закиди партійної й державної зради, в котрі широкий світ не вірить.

Чомуж партія не подбала за „нову кров", себто за приняття нових членів на місце старих членів, усунених чи розстрілених? Показується, що нових членів не приймають тому, що при приступленні нового члена треба запоруки чи припоручення кількох старших членів, а між старшими партійними членами нема людей, що серед цеї кампанії переслідувань і розстрілів важились би ґарантувати хочби за найкращих кандидатів. Кожний старий член оглядається на задні колеса, не хоче наражуватись на можливі переслідування, хоче бути безпечний.

Тепер большевицькі ґазети, на приказ Сталіна, таврують таке поступовання як поступовання боягуза, і в цьому є певна правда, але не вся. Це ще не все, що партія стала збором боягузів; вона стала партією боязливих карієровичів, що для власної наживи й безпеки не наразяться на ніяку небезпеку, навіть хочби з цього партія мала потерпіти. Отже це тяжка недуга партії, і то одинокої законної партії, провідної партії Росії!

Нова ударна кампанія большевицької партії за нових членів розкриває чогось багато більше, ніж брак нової крови. Вона розкриває глибоко вкорінену політичну недугу, яка нуртувала в жилах правлячої партії Росії. Цю недугу здавна обсервували чуткі на ґромадські прояви люди, але большевики вперто її заперечували. Тепер самий провід не лише, що її признає, але й береться її лікувати. Які це ліки, звісно: проповідництво проти боязливости, заклики до відваги, загрози карами й обіцянки нагород. Словом, це засоби, які найменше надаються до лікування суспільних лих. Через те можуть собі комуністи говорити про оживлення розгниваючої партії, але це тільки їх може здурити: світ знає, що партія не виздоровіє, а скоро переміниться в гниючого трупа.

Василь Ткачук.

ПОЕТ ВЕСНИ І ЮНОСТИ

(На свіжу могилу Б. І. Антонича).

...„Ми молодість тверду й кучеряву
Складаємо, мов прапор на лафетах,
У куряві на синім небі сяє
Майбутньої Республіки планета"...

(Б. І. Антонич, „Слово про полк піхоти").

„Сонцем закосичений, з горіючою кометою в руках. Раз несе сонце на плечах, іншим разом настромлює його на баґнет, ще іншим — пускає сонце чесати проміннями гриви левам. Бє в нього живчик юности. Кипить життя. Куди не гляне й скільки разів, за кожним поглядом інакше все те бачить. Що порівняння, то новий, свіжий трунок для смакунів. Раз молиться він землі в червоному окропі крови, раз устами спраглими всю хмільність світу хотів би спити... Пускає свої слова, мов стріли, що кричать: юність лиш одна є незаплямована й хороша. Це поет весни і юности, життя звеличник, верховинець!"

Так між іншими схарактеризував я постать Б. І. Антонича на літературному вечорі в Сокалі (12. лютого ц. р.).

Це було тоді, коли він іще жив; коли він іще йшов дорогою свого життя.

— — — — — —

Нині нема вже його в живих. Нині 28-літнього юнака сира й туга земля сповила.

І не почуємо вже від нього музики його слова, не впиватимемось новими й свіжими чарами його поезії.

Відійшов від нас скоро й сумно.

Щож діяти?

Життя — це партія шахів, що скорше чи пізніше мусить бути скінчена.

Антоничева партія шахів (життя) скінчилася дуже скоро й болюче відбилася в наших серцях.

Українська література втратила одного з найкращих сучасних поетів.

Промовляв він до нас щиро й переконливо.

Читаєте його спадщину — книжки: **„Привітання життя", „Три перстені" й „Книгу лева"**, то чуєте, що поет давав крови до кожного слова; що по кусникові серця вкладав у кожну строфу; що душу виливав він у поезію.

— — — — — —

Талановитість та ґеніяльність пізнаємо по тім, скільки творчість даного письменника полонила менші таланти; скільки даний письменник має епіґонів-наслідувачів.

Знаємо, що кожний початкуючий поет, прочитавши „Кобзаря", цілком наслідує Шевченка, паде під його вплив.

Знаємо, що Боєр був під впливом Кнута Гамсуна, а Василь Стефаник мав свою школу й багато епіґонів. А як читаємо А. Крижанівського, то чуємо, що цей невільничо є підо впливом талановитого Миколи Хвильового.

Бодлер, французький поет, має теж багато своїх „невільників". Ось у нашого Гординського в перших поезіях є далекий відгомін Бодлерових творів.

А наш Б. І. Антонич має теж своїх епіґонів. „Кучеряві дні", поезії Б. Жарського, це „друге видання Антонича". Аж перебільшений вплив Антонича.

Так! Антонич великий талант!

Не скоро Лемківщина (де він родився) викине на світ свого співця такої міри, як був саме Антонич; не скоро лемки почують такі могутні пісні про себе.

Тай весна й сонце, місяць і зорі, птахи й вільхи будуть довго, довго за ним тужити.

Він умер.

Умер той, що все був „закоханий у життя поганин", що все був „пяний дітвак із сонцем у кишені", що у куряві на синім небі бачив планету майбутньої республіки.

ПОКОНФЕРЕНЦІЙНІ І ПОЛУГОВІ ВІДОМОСТИ В ПОЛЬСЬКІЙ ПРЕСІ

II.

Майже в тім самім часі, як крайова нарада УНДО, відбувся у Львові **здвиг „Лугів"** і крайові збори лугової орґанізації.

Луговики взяли учать і в церковній параді Божого Тіла, отже перемаширували через ціле місто та ринок. А треба знати, що як кілька літ тому було велике клерикальне свято, „Молодь Христові", то польський уряд не дозволив походові йти через середину міста.

Є фактом, що Дашкевичеві повелося доказати цього, чого під польським режімом іще не бувало.

І вправи в Луговім городі повелися гарно, хоч і досить довго тревало само уставлення до вправ.

Та не забуваймо цього, що цеж майже самі селяни з ріжних повітів і що ґенеральну пробу з ними годі передтим виконати.

І супроти „Лугів", як колись супроти „Січей", українська інтеліґенція, зокрема молодь, заховується рівнодушно. Лекше вдавати язиком 105%-вих патріотів, ніж іти до „меншого брата" і його орґанізувати.

На самім Луговім Святі заявив д-р Дашкевич виразно, що „Луги" — це завязок українського війська, що має бути вжите в боротьбі за визволення Наддніпрянської України. При тій його промові були і представники влади і було очевидним, що та його заява була цензурою допущена.

Але якуж ляву, чи радше помиї злоби, вилили на нього потім самі його власні земляки у декотрих українських часописах, зокрема в „Українських Вістях" та в „Новій Зорі"!

Так! Рутенця нічого так не болить, як це, коли бачить, що його братові вдалося щось гарне й велике зробити. Але годі! „Невольницька нація" має і невольницьку ментальність. Треба виховувати доперва нові покоління, щоб цього рабського тавра позбутись.

Колиж свої, зокрема „Українські Вісти", так погано на „Луги" нападають, то чогож маємо дивуватися, що і чужі нападають, хоч не так погано?

Перед тут веде очевидно краківський „Ікацуньо" (Ілюстровани Курер Цодзенни"), в котрім сидять спеціяльні „шрабінґелеси" від того.

„Ікацуньо" б о ї т ь с я, що „може навіть при фінансовій допомозі держави повстати українська ірредентистична армія, яка на випадок якоїсь історичної проби моглаб звернутися, не знати куди"...

Річ легко зрозуміла, що „шрайбінґелесам" дуже би було не на руку, якщо повсталаб українська армія, виразно звернена проти большевиків, між котрими таку визначну ролю ґрають може таки їх близькі свояки. Бож і Радек-Собельсон недалеко від Кракова родився...

III.

Та повернімся ще раз до справи „нормалізації".

Отже деякі орґани польської преси підносять, що її устійнено лише в міністерським кабінеті Косцялковського і що мабуть навіть повна міністерська рада її не апробувала. Так мабуть і було, а головні „нормалізаційні" діячі по українськіб боці, посли Мудрий і Целевич, показали себе в тім випадку наївними політиками. Адже вони знали, з ким мають до діла, і повинні були знати ментальність контрагента. Не йде тут очевидно лише про п. Косцялковського, але взагалі про поляків.

Ті два посли — і цього ніхто не заперечить — ділали в добрій вірі, але чиж їх історія українсько - польських відносин нічого не навчила?

І на недавній „крайовій нараді" УНДО підношено (як нпр. д-р Марітчак), що посли повинні в соймі гостріше виступати. Але рівночасно підніс пос. д-р Витвицький, що „коли відкинемо засаду „нормалізації", тоді не матимемо титулу до дальшого ведення розмов з урядом і не матимемо титулу домагатися признання нам належних прав".

Є це погляд цілком помилковий, бо посли все мають не тільки право, але й обовязок домагатись від уряду того, що на підставі конституції і інших законів нашому народові належиться.

Автім, як бачимо, то з тих „розмов" майже нічого не вийшло. Уряд замісць узяти за чуб польських шовіністів, що підшиваються під польську суспільність, сам перед ними робить реверанс. А на це є українські посли і сенатори, щоби проти такої тактики гостро запротестувати і додати урядові... відваги.

Нарешті мусимо ще сказати дещо про ту першу хибу українських нормалізаторів, про той евентуально новий похід на Київ (а може цим разом уже на Одесу?).

Ми вже при іншій нагоді писали про ту польську книжку, що недавно вийшла, а займається походом Пілсудського і Петлюри на Київ у 1920 р. Багато вже витрачено чорнила, обговорюючи причину невдачі того походу. Для нас річ ясна: українська селянська маса не підперла тоді Петлюри так, як би була повинна це зробити в своїм власнім інтересі.

І найбільшому досі полководцеві в світовій історії, Наполеонові, не повівся був у р. 1812 похід на Москву.

Вшехпольська преса люта на похід з 1920 року головно тому, що він був звернений проти Москви, а Москва то все ще вимріяний союзник вшехполяків (ендеків). Польська суспільність і тепер пересякла ендецькими поглядами, отже нічого дивного, коли її преса так дуже побоюється нового походу на Київ.

Українські нормалізатори з 1935 року цілком слушно калькулювали, приймаючи якo річ певну, що Польща в своїм власнім інтересі скорше чи пізніше повинна піти на Київ. Виходить, що ті українські політики були фактично кращими польськими державниками, як самі поляки. Очевидно не з любови до красних очей Польщі, але з уваги на свій власний інтерес.

І тепер іще стоять західньо-українські політики і велико-українські еміґранти на тім самім становищі, а коли вшехпольська преса так дуже того нового походу боїться, то це пусте.

Тут можна би тільки словами Б. Лепкого сказати:

„Не підемо ми, прийдуть вони!" (москалі), але тоді може вже буде запізно шукати полякам хочби й українських союзників".

Москва аж тоді стала небезпечною Европі, а передівсім Польщі, як здобула Велику Україну. Вона для Москвй і тепер головною підставою існування.

Повновласний польський міністер Ладось, що брав участь у переговорах та в заключенні мирового договору в Ризі (1920 р.), говорить у своїх споминах, що голова російської делеґації, Йоффе, не хотів полякам і клаптика землі поза лінію Збруча уступити, але зате був податний щодо більше на північ висунених білоруських земель. І тепер іще поляки плачуть, чому вони тоді і Минська не виторгували у москалів. А це було можливе.

Досить, що відібрання москалям Великої України й інших полудневих земель (а донці аж пищать за відірванням), мусить цілковито ослабити Росію і зробити її нешкідливою. Отже концепція Пілсудського була цілком слушна, а її в заповіті приняв від нього його головний помічник, а тепер наслідник булави, Сміґли-Ридз.

Що так є, бачимо цілком наглядно. В лютім була в „Ділі" стаття І. Ющишина (одного з помічників Дашкевича), що „Луги" це завязок української армії.

Це сказано цілком ясно і „без обиняків", а польська цензура ні чичирк!

І тепер на Луговім Святі підніс ту саму думку в присутності делеґатів і влади Дашкевич, і знову ні чичирк.

Що „вековців" та „ікацунів" — вибачте за слово — шляк трафляв, як бачили у самім центрі Львова тисячі луговиків і луговичок в карних рядах — це самозрозуміле. Але це їм нічого не поможе!

Поляки мусять мати над собою „чиннік децидуйонци". Таким був Пілсудський, а тепер є Сміґли-Ридз, вірний виконавець заповітів Пілсудського.

І очевидна річ, що цей маршал дуже серіозно числиться з конечністю війни і розуміє, що власне зуваги на державний польський резон треба буде безумовно використати нагоду, яка мусить трапитися. Автім хай невіруючі польські Томи перечитають це, що оповідає і пише про Сталіна Бесахез, викинений недавно з Совєтщини. **Сталін сам хоче маширувати на Европу,** отже мусить по дорозі і Польщу „полагодити".

Але, цього „вековці" та „ікацуні" бачити не хотять та заколисують свою суспільність глупими пісеньками про „курченесен кресуф", і т. ін. Знають, що це безкритичній, засліпленій шовінізмом польській суспільности, подобається, то й підбасовують їй, щоб лиш інтерес ішов.

Але коли й справді відповідальні польські мужі державні не малиб досить відваги, щоб „понад голови польської суспільности" робити те, що вважають з уваги на добро своєї держави за доконечне, но то тоді дуже сумно стоять справи з воскреслою з мертвих Польщею.

Підчас виборів у р. 1935 приказано „Ікацуньові" згори, щоб дав на той час спокій з ґавканням на українців. І він мусів послухати. І тепер так може статись і з „Ікацуньом" і з „Веком Новим" та іншими їм подібними, якщо Сміґлому - Ридзові й іншим захочеться „підпустити на себе енерґію". Але це вже його справа, справа його вірности тому, по котрім він одідичив булаву.

Юрій Горовенко.

К. Міксат.

ВИБОРИ

(2)

Син посла не ждав, аж його Стефа підросте. Оженився з іншою, що вже йшла в стовп, та за те була дуже багата. Грошей, які староста видав був на перші вибори, Мазараскул не віддав. Староста не смів процесуватися, бо таким способом уряд довідавсяб, що при виборах староста не був невтральний.

Люди по селах дратували громадських писарів і тих, що звичайно бували виборцями.

Тим разом не будете халасувати дриглів. Ковбаси не понюхаєте. Не будете валятися під лавками, бо горівки не буде. І по десятці не дістанете.

Так говорили, бо вчули, що Мазараскул не має противника.

Дехто казав, що виборів цілком не буде, лиш цісар покличе назад до Відня старого посла. На щож вибирати, як нема між ким вибирати. Як є лиш один кандидат, то він і так мусить стати послом. Нехай же послує без виборчих клопотів!

Дехто ще інакше пояснював чутку, що не буде виборів:

— Цісар переписав державу на свою жінку. Ясна пані не любить, як сваряться, тож скасувала всякі вибори.

Ріжні люди ріжно поясняли собі чутки, що не буде виборів: писарі з виборцями не будуть заливатися горівкою. Лиш один Михайло Терепета з Липчан, котрий все звозив виборців до міста і вів їх до виборчого льокалю, повторяв раз за разом:

— Без виборів не може бути, бо трава не росте без дощу!

Барон Мазараскул звичайно сидів у Відні і пускав гроші на нічних забавах. Як приїхав на Буковину, то полював у своїх лісах і запрошений в лісах боярської братії. На одним полюванню медвідь поторощив йому ногу так, що його завезли до Відня. Там ту ногу відоймили йому. Барон сидів у Відні і виборами не журився. Знав, що він одинокий кандидат. Не сумнівався, що зполудня в дні виборів прийде до нього телеґрама:

— Вибраний одноголосно.

— Тим разом вибори будуть мене коштувати лиш двацять сотиків, бо тільки дам возному, що принесе депешу! — думав Мазараскул.

Одного дня зполудня до мого бюра прийшов возний і каже мені, щоби я прийшов до бюра пана старости.

— Чи пан староста сам? — питаю возного.

— Одна панна є у нього.

— Яка панна? Чужа?

— Його донька. Тота старша.

Моє серце затовклося сильніше. Я вже давно набив собі нею голову і в ночі засипляв дуже пізно. На здоровля це не виходило мені, бо її пороги зависокі були на мої ноги. Вона, донька старости, донька багача, що не конче мусить їсти хліб цісарського слуги. Мені далеко було до становища старости. Маєтку не мав я жадного. Не диво, що я крився змоїм коханням. Як би староста доміркувався, то не лиш він і вона висміяли би мене. Я вилетів би з цього староства, перенесений до іншого. Тут я десь-колись міг бодай дивитися на неї. Деінде й цього не мав би.

Бюро старости було в другім крилі будинку. Пішов я і несміло увійшов до першої кімнати. Там стояв староста з донькою. Вона обернена до дверей плечима, він до мене лицем. Хоч побачив мене, далі балакав з нею. Була одіта до виходу на місто. На голові білий соломяний капелюх, під бородою завязаний синьою лентою.

Щоби не стояти як дурний, я приступив до стола і став перекидати альбум з фотоґрафіями, який всі урядники в повіті дали були старості на імени. Саме в хвилі, коли я прийшов до моєї фотоґрафії, староста промовив до мене:

— Правда, правда. Я посилав по вас.

Звернувшися до доньки, сказав:

— Гадаю, що ти сама все те зорудуєш. Я мушу з цим паном дещо перебалакати.

Стефа звернула до мене своє свіже личко, уста склала в сердитий ґримас і покрутила заперечливо головою так сильно, що її чорні коси зсунулися з голови на плечі.

— Ні, тату! — відповіла. — Волію заждати.

Скинула з себе сіру намітку і, неначе би була в своїм власнім мешканню, сіла на кріслі при столі.

— То ходім до другої кімнати, сказав староста.

Я пішов за ним, дуже цікавий, що мені скаже.

— Чи можу покладатися на вашу мовчаливість? — спитав староста дуже серіозним голосом.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ?

„Прикра ця справа, але годі. Треба її врешті видвигнути на сторінки преси й перемолотити так, як тепер нормалізацію". Так пише у львівськім „Новім Часі" фелейтоніст Федь Триндик.

„Пде про загально знане явище, що наша інтелігенція не читає книжок. Я сам знаю не одного і не двох інтелігентів, що за останніх 10—15 літ не прочитали ні одної книжки. Ви кажете: Ну, то не інтелігент. А я відповім: Та як? Окуляри, габіґ, пальто... Напевно інтелігент, тільки не читає".

І справді це інтелігент, якщо інтелігенція сидить у капелюсі, одежі й окулярах.

ІНТЕЛІГЕНЦІЯ И СЕЛЯНИ.

„Поставити (такого інтелігента) поруч дядька з Полісся", каже далі Федь Триндик, „аж моторошно, така ріжниця. А тимчасом між обома ними велика внутрішня подібність: ні один з них не читає книжок".

Тимчасом до адміністрації „Свободи" приходять листи, що показують, що між інтелігенцією й „дядьками з Полісся" навіть і в цьому огляді є ріжниця. Ось того самого дня, як прийшов „Новий Час" з фелейтоном Федя Триндика, прийшов лист, від одного читача „Свободи" в Кеймбридж Спринґз, Пенсильванія:

„Пишу до вас пару слів і прошу Вас, щоб Ви мені прислали Ювилейну Книгу. Тепер страшно тяжко, бо перше стілько не платилося, як тепер, а заробити нема де, бо до шапи вже такого, як я, не візьмуть. То я Вам щиру правду скажу, що я часом *тільки кавою* жию, бо нема за що купити, така біда на фармі. Чоловік наробиться як муляк, а прийде до стола, то нема цілком що зісти. Ви за це не противтеся, що я так написав, бо я дві курки продав, щоб цю книжку дістати, бо я люблю читати й буду мати памятку".

Цікаво, хто заслугує більше на назву інтелігента: чи цей інтелігент, змальований Федем Триндиком, у габігу, пальті й окулярах, чи цей „дядько", як не з Полісся, то з Кеймбридж Спринґз, що від уст собі відбирає, щоб книжку купити?

ЧИ ЦЕ ДОРОГА?

Пише далі Федь Триндик: „Цю справу треба зрушити з місця. Треба врешті поставити якусь вимогу до тих презентантів інтелігенції. Треба завести якийсь цензус. „Треба завести примусове читання книжок; а щоб заставити людей до виконування цього примусу, треба давати премії. Визначити літературні нагороди. Завести льосування. Асекурацію худоби".

Однаце це все має свої недостачі: Ануж читач премії не добуде? Ануж літературна нагорода його мине? Ануж його льос не вийде? (Адже не кожний льос виходить, кожний з нас знає.) Ануж читач корови не має?...

НА ТЕ ЛИХО, ЩОБ З НИМ БИТЬСЯ.

Всетаки Федь Триндик не позбавляє надії зацікавити інтелігентів книжкою. Яким способом це зробити, він іще не знає, але певний, що такий спосіб десь мусить бути.

Це мені пригадує трудноці, які представник одної французької фабрики воєнної зброї мав у царській Росії. Що він не робив, скільки він не переконував ґенералів, міністрів війни, ніяк йому не пощастилось переконати їх, що Росії треба нових, кращих гармат. Довідався він, що про цю справу рішає один великий князь, стрий самого царя. Гарно було це знати, але як дістатися до царського стрия? І якими арґументами йому промовляти?

Догадувався француз, що тут без хабара не піде, і рішився підплатити. Та як можна підплатити царського стрия? По довгих ваганнях комівояжер зявивсь у царського стрия з меморіялом у формі книжки, а в цю книжку вложив за кожною сторінкою гарний банкнот. Відходячи з авдієнції, він передав цю книжку великому князеві й припоручив меморія його ласкавій памяті. За кілька днів він дістав вістку, щоб зявитися ще раз до великого князя. Князь признав йому, що він дуже зацікавився цим меморіялом, прочитав від дошки до дошки, але хотів би бачити його другий том. Комівояжер амуниції зрозумів, що він має дати великому князеві ще раз стільки хабара, скільки вже дав. Він так і зробив, і за кілька днів дістав гарне замовлення на гармати.

Чи не такої примани хочуть наші люди, що не люблять читати книжок? Чи не повинні ми накладці покласти поза кожну картку по доляровій? Або хочби обвинути кожну книжку зверха в стодолярівку?

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє всіх своїх членів, як місцевих так і позамісцевих, що місячні, а заразом піврічні збори відбудуться в неділю, 15-го серпня, в год. 6-тій вечером в гали У. Н. Дому, 181-183 Фліт вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Довгуючих членів просимо вирівнати свої довги, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі платять за діти, просимо платити точно кождого місяця. — П. Мелень, предс.; О. Логин, кас.; Гр. Готра, секретар фін. і рек.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14-го серпня, точно в годині 8-мій вечером, в гали церковній 675 С. 19-та вул. Обовязком є всіх членів прийти на ці збори. Довгуючі члени зволять вирівнати свою залеглість, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — Г. Дорошенко, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Товариство „Дністер" від. 361, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в суботу, 14-го серпня в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 219 Іст 6-та вул. Каса отворена від години 7-мої. Уряд Тов. Дністер взиває, щоби кождий член явився на час і виконав свій обовязок, так як статут приписує. Хто з членів має нового кандидата, хай приведе на збори. На цих зборах будуть рішатися важні справи, тому приявність кождого члена є конечна. Також просимо розібрати тікета на пікнік, бо лишається тільки один тиждень до пікніку. — Д. Костишин, секретар.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАСТУП ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ.

Щоб здушити український націоналізм, який веде наш нарід до визволення, наші вороги-грабіжники вимордовують тисячі, а навіть міліони (як у випадку червоної Москви) українських патріотів-націоналістів. Здається, історія не знає подібних випадків, щоб наїзник так масово мордував людей, як це робить Москва.

Знаменне це, що ці страшні муки, які зносить український нарід, походять у першій мірі від так званих „братніх" словянських народів. Мов на глум ніби найближче споріднена з Україною Москва старається при помочі найдикших засобів здавити всякі прояви нашого відрубного національного життя та з корінням вирвати всякі риси українського націоналізму.

Москва послугується до цього всякими, найбільш нерафінованими способами. За границею Москва все послугувалась улюбленим арґументом, що „українське питання" це німецька інтрига, начебто української нації ніколи не було, а її видумали німецькі політики і вчені, щоб у той спосіб розколювати цілість Росії. Ця пропаганда баламутила багатьох чужинців, а також багатьох своїх таки земляків, аж поки остаточно вчені цілого світу не заперечили її. Бож історичні факти вказували, що це брехня. Українці мали свою державу скоріше від москалів і ця держава стояла на високому культурному рівні.

Тепер большевики не сміють називати української націоналности „німецькою" інтригою, бо їх за те висміяв би цілий світ; а також це здемаскувало б їх в очах тих замотеличених українців, які ще вірять, що під большевиками українці мають повну свободу. Отже тепер большевики змінили трохи свою тактику і говорять, що „український націоналізм є видумкою Гітлера", що „українські політичні прямування є нічим іншим, тільки плянами німецької закордонної політики". Вкупі з тим Москва навмисно змішує українських націоналістів з ґен. Скоропадським, то з фашистами, а все це тільки на те, щоб збезчестити український націоналізм та збаламутити український загал. Треба з сумом ствердити, що їм помагають часто таки наші соціялісти, радикали, які змішують українських націоналістів з фашистами.

Впарі з тим комуністи і їх інтернаціональні прислужники, до наших соціялістів-радикалів включно, стараються тим способом підкопати теж ті українські інституції, які мають націоналістичний підклад.

Такою інституцією на американськім ґрунті є У. Н. Союз і його орган „Свобода". Комуністи і радикали ведуть боротьбу проти „Свободи" називаючи її „фашистівською". „Свобода" багато разів підкреслювала своє справжнє демократичне наставлення, як теж здирала маску з большевицького варварства, яке заховалося за „невинну" фірму „демократії".

Та марні заходи червоної Москви і її радикальних спільників. Український нарід знає, що націоналізм це не фашизм. Він не потребує ні чужого фашизму, ні націзму. В нас є свій історичний, традиційний націоналізм, котрий здійснить наші історичні мрії — вільну Україну.

Михайло Ликтей,
Ню Йорк, Н. Й.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЛИТОВСЬКОГО СУСПІЛЬНОГО ДІЯЧА.

Леонідас Шимутіс.

Недавно президент литовської республики, Антанас Сметона, відзначив за надзвичайні заслуги супроти батьківщини, головно на полі литовсько-американської еміґрації, литовського суспільного діяча Леонідаса Шимутіса командорським ордером литовських лицарів короля Гедиміна.

Новоіменований лицар, пан Леонід Шимутіс, є від сучасну пору начальним редактором литовського щоденника в Шікаґо, „Дравґас" (приятель). Він є теж предсідником литовського католицького союзу в Америці і секретарем Литовської Федерації в Америці.

Коли повстала незалежна Литва, п. Леонідас Шимутіс був вибраний депутатом до сойму. Але збіг обставин змусив його небавом знов повертатись до Америки. П. Шимутіс є не тільки добрим журналістом, але й поетом. Колись він писав багато поем і вони були навіть видані окремою книжкою, але тепер, з огляду на брак часу, він закинув писання віршів.

У своїм часописі „Дравґас" п. Шимутіс виявляє теж багато приятельського відношення до українського народу, поміщуючи ріжні відомости, що відносяться до українського життя. Він також накликає своїх земляків-литовців, щоб з українцями піддержували найтісніші звязки. Дай йому, Боже, ще багато літ і сили для праці в цьому напрямку.

Казіс Відікавскас,
Філядельфія, Па.

ЛІК У ЇДІ БДЖІЛ

В останніх роках лікарі зацікавилися лікувальним впливом їди бджіл, що проявляється головно в ревматичних схоріннях. В народнім лічництві бджільну їдь знали вже давно, від непамятних часів. У звязку з уведенням бджільної їди до офіційного лічництва лікарі зацікавились і хемічним складом нового ліку, щоб дослідити які саме його складники мають лікувальну силу.

Проби на звірятах (себто т. зв. біольоґічні проби) виказали, що їдь бджіл не байдужа для живого орґанізму, бо розпускає у більших давках червоні тільця крови, обнижує тиск крови та надмірно побуджує рух кишок. Хемічна аналіза їди бджіл показала, що вній є т. зв. тринтофан, що входить у склад білка, ґліцерина, пальмітинова кислота (кавс), фосфорова, масльова, а також хемічні сполуки, подібні до т. зв. сапонін, значить хемічних сполук, що піняться у водним розчині.

Цьому то останньому складникові бджільного ліку приписують лікарі лікувальну силу. Подібні складники можна знайти і в їді вужів та кантарид (еспанських мух).

Одначе найсильнішим може складником бджільної їди — це гістаміна. Гістаміна повстає також у кормовім проводі людського орґанізму при розпаді білкових страв, головно мясива. Коли дана людина має нпр. запертя, тоді гістаміна замісць виходити з відходами назверх, всисається до крови і спричинює сильні болі голови, відомі добре хорим на обструкцію.

Лікування (головно затяжного) ретматизму бджільною їдою є щойно в початках. Всеж таки його вже переводять, а деякі фармацевтичні фабрики вже випустили препарати з бджільної їди до впорскувань, так, що вже хорий не потребує давати кусатися бджолам.

ВЕЛИКА РОЗБУДОВА БРОВАРУ КРІҐЕРА

У броварняній компанії Кріґера в Нюарку, мабуть найбільше зростаючого бровару на Сході, ставлять за іншими нову будівлю і здається, що власники цього бровару не встигають будувати досить скоро, щоб задоволити зростаючі вимоги їхнього славного пива й ейлу. Тепер ставлять новий збіжевий будинок коштом понад пів міліона долярів, а крім того плянують ще нові будинки.

Мабуть ніякий інший бровар на Сході не затрудняє стільки робітників ріжних національностей, що Броварняна Компанія Г. Кріґера. Там є між 650 робітниками німці, українці, поляки, жиди, голяндці, мадяри, ірляндці, шотляндці, литовці, словаки, норвежці, французи, англійці, еспанці, филипинці й багато інших народностей. Вони не мають великого клопоту з вибором товмачів якоїнебудь чужої мови, бо знаходять їх між собою, а льояльність і добра товарискість на їхніх сходинах є дуже помітні.

Робітники в цім броварі мають багато ріжних спортових клюбів, як: борбництво, кошиківка, мячеві гри, кругольня, тощо. Кожного року робітники уладжують для своїх свояків і приятелів ріжні прогульки і гостять пять до шість тисяч осіб добрим їдлом і добрим пивом Кріґера. Цього року їх річна прогулька відбудеться 15. серпня в „Сінґер'с Ґров". Вступ лише $1.50 для старших і 75 ц. для дітей, а зате кожний наїсться і напяється досхочу — цілий день.

Орґанізація Кріґера — це собі одна велика й щаслива родина, а цей дух, як видно, проявляється в доброті їхнього — пива й ейлу.

(Оголош.)

Куди піде.

Якийсь добродій переходить у місті через вулицю й замісць дивитись обережно на боки, задер голову й дивиться на щось угорі.

— Гальо, вуйку! — кричить до нього шофер із авта, що саме переїжджає. — Як ви не будете дивитися, куди йдете, то підете туди, куди дивитеся...

Що дорожче?

Після розводу Петро говорить із своїм приятелем Павлом:

— Цікаве, що розвід більше коштує від шлюбу.

Чому?

— Адже це ясне: те, що більше вартне, більше коштує.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

З іменин на визвольну боротьбу.

В неділю, 1. липня ц. р., українська православна громада влаштувала свому пароходові о. д-рові В. Клодницькому, іменини. З цеї нагоди влаштовано в ново збудованій церковній галі гостину й забаву, на яку явилося поважне число місцевих громадян і гостей. У часі веселої забави присутні по черзі виявили свої побажання о. д-рові Клодницькому та висказували признання за його невсипущу працю біля укр. прав. громади.

Зібрані не забули при тій нагоді і про тих, що ведуть боротьбу з ворогами українського народу. На ту ціль переведено збірку, на яку зложили по $1: о. Л. Весоловський, о. д-р Клодницький, И. Буката, В. Ткач, П. Пахолок, М. Марків, П. Крупницький, І. Жухович, Чура, М. Павлусь, С. Ґалущка, М. Росол, М. Ґой і родина Т. Юревич; по 50 ц.: Г. Відземок, Д. Юрів, А. Богачик, Л. Бабяк, С. Наконечний, М. Ковалло і Р. Ґолюнка; по 25 ц.: І. Мудровський і В. Буловус. Решта дрібними. Разом $19.35. По відтягненні, за згодою зібраних, $2.35 на покриття видатків, осталу суму $17 вислано через Обєднання на визвольну боротьбу.

И. Буката.

БРУКЛИН, Н. И.

З пікніку на народні цілі.

Дня 1. серпня ц. р. наша громада влаштувала парохіяльний пікнік із забавою. Пікнік і забава відбулися гарно при великім числі народу. Члениці т-ва Союзу Українок від. 21 занялися збіркою на жіночу бурсу у Львові і на вищу школу в Стемфорді. Жертви зложили: Параскевія Квас, И. Гатва, Г. Олекса, Анна Малицька, Євдокія Волох, Ева Вулінчиська, Анна Гудима, Тетяна Мудрик по $1; Анна Шеремета, Катерина Баран, П. Дикий, Софія Лобор, Степанія Боднарчук, Розалія Ковалк по 50 ц. Решта дрібними. Разом $25. З цього призначено на жіночу Бурсу $15, ці гроші вислано через Обєднання, а $10 на школу вислано просто до Стемфорду. Збіркою занялись Анна Гудима і Тетяна Мудрик.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

— Слухай, Юрку, ти мені виглядаєш багато менший ніж давніше! Що то може бути?
— Це від пиття.
— Як то?
— Таж алькоголь понижує людину!

— Скажи, яка зірка з Голівуду ще не розводилася?
— Нема такої.
— О, є напевно!
— Яка?
— Шерлі Темпл!

КРИЛАТІ ВОЯКИ

Недавно німецький корабель „Еріка", що осів на мілині на захід від Екаґена, повідомив морську владу про своє нещастя при помочі почтового голуба, тому, що не мав радіостації. Цей голуб осів у невеличкому селі недалеко Ґотербурґа. Один данський корабель, повідомлений про це, зараз поспішив німецькому кораблеві на поміч. — (З газет).

Що голубів можна вживати до розвідчої служби, знали це навіть у старині. Ба навіть у Біблії сказано, що підчас потопи Ной випустив із ковчега голуба, щоби, переконатися, чи води вже опали.

Перегони голубів.

Від дуже давніх часів люди, що плекали голубів, уладжували в Бельгії нпр. перегони тих птахів. Так то 22. листопаду 1819 р. можна було ствердити, що 32 голуби, перевезені з Антверпену до Лондону, як їх там випустили в годині 7. рано, до полудня долетіли до Антверпену, причому перший голуб перебув простір 350 миль за 45 хвилин. Також Англія уладжувала перегони голубів, одначе ввели їх там щойно 1870 р. В липні 1872 р. уладили перегони зо Спадлінгу до Лондону. Пересічна скорість лету в тих перегонах виносила понад 60 миль на годину.

Та до розвідчої служби ввели в Европі голубів щойно підчас французько-пруської війни, себто 1870—71. року. Колиб не голуби, парижани підчас усієї облоги не мали би ніяких вісток зо світу. Ця голубина обслуга тревала від 15 листопаду 1870 р. до 28 січня 1871 р. За той час через Тур доходили до Парижа всякі вістки з Лондону. Виконували цю службу голуби-післанці, яких за той час висилали 48 за дня, а 1,186 ночами. З Парижа випускали голубів у бальонах. Треба памятати, що підчас облоги Парижа й мови не могло бути про підморські каблі для телеграфічної служби.

Німеччина перша.

Німеччина була одною з перших країн, які ввели у себе при війську почтових голубів. Кожний голубник був під охороною підстаршини, двох вояків і сторожа. Вели спеціяльний реєстр, у якому точно записували пол, барву, вік і всякі прикметні знаки кожного голуба. Записували теж усякі відбуті перелети і характер лету даного голуба. Видно, така контроля виявилася практичною, коли підчас світової війни англійська адміралїція зовсім наслідувала її.

Німеччина дуже добре розуміла користи, які можуть принести голуби на війні, тому щораз побільшували голубячі стації та плекали все більше тих птахів. У твердинях Кенігсберг, Торн (Торунь) і Познань, отже здовж давнього східнього кордону Німеччини та від півночі було повно таких військових голубників. Голуби вдержували комунікацію із столицею Німеччини. Голуби для розвідки фльоти були в Данціґу, Штетені, Кілі, Тонінгу та Вільгельмсгафені.

Багато обсаджені голубами були теж тодішні західні твердині Німеччини: Мец, Штрасбурґ і Кельн. Коли ті голуби вдержували комунікацію з Берліном, то стаціями для „переладовування" були по дорозі міста Мінстер і Вірцбурґ. Кельн був спеціяльною стацією для комунікації з Мецу чи Штрасбурґа.

Також Франція пішла за прикладом Німеччини та призначила великі гроші для плекання голубів. Найпізніше завела у війську голуби Англія. Щойно в 1886 році стали думати над тим, щоб голубів ужити для почтової служби в армії та фльоті. Голуби віддали велику прислугу вже підчас англійсько-бурської війни. Англія не була приготована до використування голубів для посилання вісток. І не дивота, коли 1915 р. начальна команда в Англії стала за посередництвом міністерства війни робити старання, щоби ввести службу почтових голубів.

Як пересилають вістки.

Як пересилають голубами вістки? Починали від того, що папір, на якому помістили вістки, заливали воском і привязували до пера у хвості голуба. Та вістки, так прикріплені, часто пропадали підчас лету: то сам голуб їх відірвав, або перетяв їх дріт, яким привязували папір. Траплялося теж, що наслідком вогкости, яка продісталася крізь віск, вістки годі було відчитати. Щоби цьому зарадити, вкладали пізніше вістки в середину гусячого пера, а оба кінці пера заливали воском і сильно привязували до головного пера в голубячому хвості. Для більшої певности висилали таку саму вістку двома, а навіть кількома голубами.

Велика скорість лету.

Добрий голуб може перелетіти на годину до 120 миль. У світовій війні один із найліпших голубів перелетів за 20 хвилин 70 миль. Та бували випадки, підчас мряки або інщих несприятливих умовин, що голуби за 12 годин зробили дорогу, яку звичайно перелітали до 35 хвилин.

Генеральні штаби вживали дуже багато голубів. Так нпр. лише в останньому році війни англійська армія мала 90,000 спеціялістів від голубів.

Голуби — герої.

Із часів світової війни майже до останніх днів пережили ще кілька голубів, які мають дуже добру славу, а деякі навіть здобули титул героїв і високі відзнаки, а саме хрест Вікторії. Не дивота, що тих голубів дуже любили та шанували, коли сотки цих птахів гинули підчас кожного більшого бою.

Одним із найбільше заслужених англійських голубів був „Пілотс Лук", який у Солуні врятував раз життя більше як 200 людям.

У поліційнім комісаріяті.

— Скоро! Прошу мене арештувати, бо я вдарив свою жінку парасолею по голові.
— Чоловіче, ви її вбили?
— Ні, але вона пустилася за мною і небавом уже тут буде.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 90, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15-го серпня, зараз по Службі Божій. Кождий член має прийти й вирівнати свої належитости. Приявність кождого члена є конечна на цих зборах. Хто не буде триматися ухвал, буде суспендований. Просимо родичів вписувати свої діти до У. Н. Союзу. — С. Волчанський, предс.; Н. Андрійчин, кас.; І. Чепа, мол. секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ. (87)

Невідомий крик насторожив Тарзана. Він спинивсь і почав напружено вслухуватися в нього. Це був дивний крик. Він наче виходив зпід землі. Притім відбивалися в ньому якісь жалісні звуки. По хвилі ці звуки втихли, а ще по кількох хвилинах роздалися знову. Тяжко було зорієнтуватися, звідки вони походять. Та Тарзан рішився за всяку ціну їх віднайти.

Оглянувшись бистро довкруги, він пустився кілька-цять кроків уперед. Тут він зупинився і приказав своїм наємникам відкидати каміння. Крик знову повторився якраз із того місця, де працювали робітники. Вони напружили роботу і горячково відкидали камінь за каменем. Вкінці їм вдалося відкинути один важкий камінь і під ньому вони побачили нору.

З нори доходили чоловічі звуки. А ще через кілька хвилин звідтам висунулася чорна, заросла голова чоловіка. Світло разило його очі і він замкнув на хвилю повіки. Але Тарзан пізнав цього чоловіка і викрикнув: „Дарно, Дарно, який я щасливий, що ти живеш". Йому у відповідь кричав Дарно: „Дорогий Тарзане! Який я радий, що вчас тебе перестерігаю.

„Ти в страшній небезпеці, бережись!" З тими словами Дарно зімлів. Тарзан узяв його на руки мов малу дитину і почав оглядатися за вигідним місцем, щоб його примістити. Юля Дейл тимчасом побігла до свого клунка, щоб звідтам добути потрібну медицину. По хвилі Дарно відкрив очі і перщим його словом було: „Втікаймо чимскорше звідси! Тут потвори!"